

Informatienota

Aan:	Gemeenteraad Tiel
Van:	College B&W
Onderwerp:	Veiligheidsbeeld Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2023-2026
Portefeuillehouder:	Burgemeester van Egmond
Datum collegebesluit:	8 september 2026
Zaak/documentnummer:	2778828
Geheim:	Nee

Kennisnemen van:

- de belangrijkste bevindingen uit het Veiligheidsbeeld Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2023-2026
- de regionale en lokale ontwikkelingen die richting geven aan de voorbereiding van het nieuwe Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2027-2030.

1. Inleiding

In de regio De Waarden werken de gemeenten Tiel, Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, West Betuwe en Zaltbommel met politie, Openbaar Ministerie en andere partners samen op gebied van veiligheid. Dit doen we op basis van het gezamenlijke Integraal Veiligheidsplan 2023 - 2026. Voor u ligt een samenvatting van het regionale Veiligheidsbeeld De Waarden 2023-2026 (bijlage 1). Dit veiligheidsbeeld biedt inzicht in de ontwikkelingen binnen de op het gebied van veiligheid. Het veiligheidsbeeld vormt de inhoudelijke basis voor de evaluatie van het huidige Integraal Veiligheidsplan en de voorbereiding van een nieuw Integraal Veiligheidsplan voor de periode 2027-2030.

Daarnaast bieden we deze informatienota aan ter voorbereiding op de regionale raadsavond veiligheid op 14 september 2026 (zie de uitnodiging in bijlage 2). Tijdens deze bijeenkomst lichten we de belangrijkste ontwikkelingen binnen het veiligheidsdomein ook toe en halen we input van de gemeenteraden op voor de prioritering van veiligheidsthema's in het nieuwe Integraal Veiligheidsplan.

2. Kernboodschap

De belangrijkste conclusie uit het veiligheidsbeeld is dat veiligheidsvraagstukken complexer worden en steeds vaker samenhangen met maatschappelijke, sociale en zorg-gerelateerde vraagstukken. Tegelijkertijd heeft de regionale samenwerking binnen De Waarden geleid tot een sterkere kennispositie, een effectievere inzet van capaciteit en een gezamenlijke aanpak van veiligheidsopgaven.

Deze conclusie wordt onderbouwd door de volgende ontwikkelingen:

Algemeen

- Het gevoel van onveiligheid is regionaal gestegen van 31,1% in 2023 naar 33,4% in 2025.
- Traditionele criminaliteit laat overwegend een dalende trend zien, terwijl geweldsincidenten en digitale criminaliteit toenemen.
- Verkeersveiligheid en leefbaarheid blijven belangrijke aandachtspunten.

Voor Tiel

We bouwen sinds 2025 wijkgericht informatie op over leefbaarheid en veiligheid en hebben sinds vorig jaar ook een leefbaarheidsmonitor. Daarin vragen we ook naar de veiligheidsbeleving van inwoners in de gemeente Tiel en de wijken. Het is nog te kort om iets over de trend hierin te noemen. Verder is het beeld in Tiel op hoofdlijnen gelijk aan dat in de regio.

1. Zorg en veiligheid

- Het aantal meldingen van huiselijk geweld en huiselijke twist neemt regionaal toe.
- Casuïstiek wordt complexer door multiproblematiek, druk op de zorg en maatschappelijke ontwikkelingen.
- De samenwerking binnen het Zorg- en Veiligheidshuis in Rivierenland, binnen het Netwerk Zorg en Veiligheid in Gelderland Zuid en de implementatie van de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE)-methodiek is verder versterkt.

Voor Tiel

In Tiel is zichtbaar dat zorg- en veiligheidsvraagstukken steeds intensiever met elkaar verweven raken. Tiel kent binnen De Waarden het hoogste aantal registraties van overlast door personen met onbegrepen gedrag en het hoogste aantal meldingen rondom nazorg ex-gedetineerden. Daarnaast vraagt de combinatie van schuldenproblematiek, woonproblematiek, psychische problematiek en veiligheidsrisico's steeds vaker om een integrale aanpak. De afgelopen jaren is daarom sterk met procesregie en het uitvoeringsplan GGZ, Zorg en Veiligheid ingezet op samenwerking tussen veiligheid, zorg, onderwijs en maatschappelijke partners.

2. Ondermijning en drugs

- Het aantal Meld Misdaad Anoniem-meldingen stijgt sterk.
- Het aantal bestuurlijke rapportages en bestuurlijke interventies neemt toe.
- Er is een verschuiving zichtbaar van hennepteelt naar handel en internationale doorvoer.

Voor Tiel

Tiel heeft de afgelopen jaren stevig ingezet op de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Dit is zichtbaar in de deelname aan de provinciale projecten Feniks en Theseus, de ontwikkeling van het Interventieteam De Waarden, integrale controles op bedrijventerreinen en de verdere toepassing van de Wet Bibob¹. In vergelijking met andere gemeenten binnen De Waarden behoort Tiel tot de gemeenten met het hoogste aantal Bibob-onderzoeken en MMA-meldingen. Deze ontwikkeling laat zien dat de informatiepositie, signalering en bestuurlijke weerbaarheid verder zijn versterkt. Tegelijkertijd blijft de aanpak van georganiseerde criminaliteit, drugs-handel, mensenhandel en zorgcriminaliteit een belangrijke opgave voor de komende jaren.

1. Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB) – wetgeving helpt overheden om crimineel misbruik van vergunningen te voorkomen door integriteitschecks.

3. Jeugd

- Regionaal verschilt het beeld van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit per gemeente.
- Problematiek wordt complexer door middelengebruik, beïnvloedbaarheid en jonge aanwas in criminaliteit.
- Een gezamenlijke regionale jeugdaanpak staat nog in de ontwikkelfase.

Voor Tiel

Tiel laat een stijgende trend zien in meldingen van jeugdoverlast. Ook het aantal jongeren binnen de Top-X aanpak van het Zorg- en Veiligheidshuis ligt relatief hoog. Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden is de afgelopen jaren op basis van landelijke incidentele subsidies in Tiel ingezet op een stevige lokale aanpak met de naam Aanstormend Talent. Doel is om jonge aanwas in criminaliteit te voorkomen met het opbouwen van een stevige informatiepositie en vroegsignalering en gerichte inzet op deze doelgroep. We hebben geïnvesteerd op

- het verstevigen van samenwerking tussen zorg-, veiligheid-, onderwijs en overige maatschappelijke partners
- het uitbreiden van (specialistisch)
- jongerenwerk, zowel in de wijken, op scholen en online
- en het inzetten van een persoonsgerichte aanpak van risicojongeren.

De ervaringen binnen Tiel worden binnen De Waarden en Gelderland Zuid gedeeld als voorbeeld van een integrale jeugdaanpak. De toename van complexe jeugdproblematiek blijft een belangrijk aandachtspunt voor de komende beleidsperiode.

4. Digitale veiligheid

- Digitale criminaliteit neemt toe en heeft een grote maatschappelijke en financiële impact.
- Fraudevormen zoals aan- en verkoopfraude en helpdeskfraude komen steeds vaker voor.
- We richten ons als gemeenten vooral op preventie en het vergroten van digitale weerbaarheid.

Voor Tiel

Digitale veiligheid ontwikkelt zich ook in Tiel tot een structureel veiligheidsvraagstuk. Uit regionale analyses blijkt dat Tiel binnen Oost-Nederland relatief hoog scoort als het gaat om verdachten van online criminaliteit. Daarnaast zijn in Tiel onderzoeken uitgevoerd naar hoe we zo effectief mogelijk kunnen inzetten op het vergroten van digitale weerbaarheid van inwoners, met specifieke aandacht voor jongeren. De opgedane kennis wordt regionaal gedeeld. Ook blijft Tiel actief deelnemen aan regionale initiatieven zoals HackShield en bewustwordingscampagnes gericht op cyberveiligheid.

Overkoepelend beeld

De afgelopen jaren is binnen De Waarden gezamenlijk ingezet op:

- versterking van integraal samenwerken tussen zorg, strafrecht en bestuursrecht;
- versterking van de informatiepositie en informatiegestuurd werken;
- efficiëntere inzet van politie, toezicht en handhaving door kennis, capaciteit en instrumenten regionaal te bundelen.

Voor Tiel hebben we onder het Integraal Veiligheidsplan naast de 4 regionale prioriteiten ingezet op 2 aanvullende aandachtspunten.

5. Leefbaarheid en veiligheid in wijken

- Leefbaarheid, ervaren overlast en veiligheidsbeleving blijven belangrijke aandachtspunten voor inwoners.
- De verbinding tussen fysieke leefomgeving, sociale problematiek en veiligheid wordt steeds belangrijker.
- Een gebiedsgerichte aanpak vraagt om samenwerking tussen gemeente, politie, woningcorporaties, maatschappelijke partners en inwoners.

Leefbaarheid en veiligheid vormen een afzonderlijke lokale prioriteit binnen het Integraal Veiligheidsplan Tiel 2023-2026. De afgelopen jaren is ingezet op een integrale aanpak van leefbaarheids- en veiligheidshotspots, woonoverlast, arbeidsmigrantenproblematiek en de versterking van toezicht en handhaving. Daarnaast is gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking binnen wijkgerichte aanpakken en leefbaarheidsoverleggen. Hierbij worden veiligheid, sociale problematiek en de kwaliteit van de leefomgeving in samenhang beschouwd en gezamenlijk met alle betrokken partijen opgepakt. Met name in het centrum en Tiel-West vraagt de combinatie van woonoverlast, jeugdproblematiek, zorgcasuïstiek en gevoelens van onveiligheid om een integrale gebiedsgerichte aanpak.

Uitgangspunt is een intensieve samenwerking met woningcorporaties, politie, welzijnsorganisaties, jeugdwerk en bewoners. Waarbij het versterken van toezicht en handhaving, met het binnen de gemeente organiseren van de boa's voor de openbare ruimte en de structurele uitbreiding vanaf 2025 een impuls geeft aan de aanpak van leefbaarheids- en veiligheidsproblematiek. Voortzetting van de gebiedsgerichte aanpak blijft noodzakelijk door bredere maatschappelijke ontwikkelingen, zoals woningtekorten, groei van complexe sociale problematiek en stijging van het aantal personen met onbegrepen gedrag en toenemende sociale kwetsbaarheid. Dit hebt u als raad ook onderstreept bij de vaststelling van de Toekomstvisie Tiel.

6. Polarisatie, radicalisering en extremisme (maatschappelijk ongenoegen)

- Maatschappelijke spanningen en maatschappelijke onrust vragen steeds vaker aandacht van gemeenten.
- Polarisatie en radicalisering kunnen zowel online als offline zichtbaar worden.
- Signalering, vroegtijdige interventie en samenwerking met partners zijn essentieel om escalatie te voorkomen.

Binnen het Tielse veiligheidsbeleid is polarisatie, radicalisering en extremisme benoemd als lokale prioriteit. Maatschappelijke tegenstellingen, afnemend vertrouwen in de overheid, digitalisering en de invloed van sociale media kunnen bijdragen aan maatschappelijke onrust en spanningen binnen de samenleving. Ook in het regionale veiligheidsbeeld is aandacht besteed aan radicalisering, polarisatie en anti-institutioneel extremisme, ook gebaseerd op een onderzoek dat in onze regio . In Tiel is de afgelopen jaren geïnvesteerd in kennisontwikkeling, netwerkvorming (o.a. vredesoverleg) en signalering. Daarbij is in 2026 onder andere een tijdelijk netwerkregisseur radicalisering, polarisatie en extremisme aangesteld op basis van landelijke subsidiegelden. Deze focust zich op het versterken van onze informatiepositie en op het vroegtijdig herkennen van signalen van maatschappelijke onrust en extremisme door partners.

3. Gevolgen

Het veiligheidsbeeld bevestigt dat de prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsplan Tiel 2023-2026 nog steeds actueel zijn. Voor Tiel betekent dit dat:

- integraal samenwerken tussen veiligheid, zorg, onderwijs en het sociaal domein noodzakelijk blijft;
- blijvende inzet nodig is op de aanpak van ondermijnende criminaliteit en het vergroten van bestuurlijke weerbaarheid;
- er een noodzaak ligt om de preventieve en persoonsgerichte aanpak van jeugdproblematiek lokaal te borgen;
- digitale veiligheid een structurele plaats moet krijgen binnen het veiligheidsbeleid;
- regionale samenwerking noodzakelijk blijft om de beschikbare expertise en capaciteit effectief te benutten.
- het daarbij van belang is om een integrale en wijkgerichte inzet van toezicht en handhaving door te ontwikkelen om effectief in te zetten op de aanpak van complexe veiligheidsproblematiek

4. Vervolg

Op 14 september 2026 vindt de regionale raadsavond veiligheid plaats. Tijdens deze bijeenkomst worden de resultaten uit het veiligheidsbeeld nader toegelicht en wordt input van de zeven gemeenteraden opgehaald voor de prioriteiten van het nieuwe Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2027-2030. De opbrengsten van deze bijeenkomst worden verwerkt in het concept-IVP 2027-2030.

Daarnaast kunt u leefbaarheid- en veiligheidscijfers vinden op www.tielincijfers.nl, die sinds dit jaar zijn ontsloten. Ook ontvangt u nog 3 aanvullende informatienota's

- over de evaluatie van onze lokale jeugdaanpak Aanstormend Talent, ook gezien de landelijke subsidiegelden in 2026 stoppen
- over de prioriteringsagenda Toezicht en Handhaving in de openbare ruimte
- over de inzet op radicalisering, polarisatie en extremisme

De cijfers, de input uit de regionale raadsavond en de informatie die over de specifieke bovenstaande 3 thema's vormt de basis voor het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2027-2030. Deze wordt voor het einde van dit jaar ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Bijlagen

1. Veiligheidsbeeld Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2023-2026
2. Uitnodiging gezamenlijke raadsavond integrale veiligheid 14 september 2026

Meer informatie:

Team:	Veiligheid en Zorg
Contactpersoon:	
Telefoon:	06-
E-mail:	@tiel.nl